

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашмиш!

№ 157 (5148).
13 июль 1983 й.
ЧОРШАНБА
Газета 1986 йил
1 июлдан чиқа болади.
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ БИР КУНИ

• КПСС Марказий Комитети июнь (1983 йил) • Меҳнат зафарларимиз-Пленуми қарорлари—ҳаётга! • пойтахт юбилейига

«Еттилар ташаббуси»—амалда

ТЎҚИМАЧИЛАР МАРРАСИ

ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИНИНГ 1500 дан ОРТИҚ ИЛГОРИ ТЕХНИКАГА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ЗОНАСИНИ КЕНГАЙТИРИШ, ВАҚТДАН УЗИБ ИШЛАЙТИ. Е. ГУБИНА БУГУНГИ КУНДА 1986 ЙИЛ КАЛЕНДАРИ БЎЙИЧА МЕХНАТ ҚИЛЯПТИ. ТЎҚУВЧИ Н. ЕРШОВА ПЛАНГА КЎШИМЧА МИЛЛИОН МЕТРДАН ОРТИҚ ГАЗЛАМА ТОПШИРДИ.

1981 йилнинг бошида Тошкент тўқимачилик комбинати тўқувчиси шаҳримиздаги меҳнат новаторларининг «Еттилар ташаббуси» иштирокчиларидан бири, тўқувчи Е. Губина «1981—85 йилларда — икки беш йиллик топиригини бажарамиз» ташаббуси билан чиқди. Бу қимматли ватанпарварлик ҳаракати тўқимачилик комбинатида кенг қўллаб-қувватланди. Мусобада пешқадами Е. Губина тўқувчилар орасида биринчилардан бўлиб беш йиллик топиригини бажарди. Шу йилнинг бошида Евгения Александровна соҳанинг бошда илгорлари қаторида, тўқувчи В. Иноградовлар мукофоти лауреати юксак унвони берилди. Фахрли мукофот тўқувчини илгорида, унга лави куч ва гайрат бахш этди. Иштирокчиларнинг бригаданинг парторги Е. Губина коммуниста хос бўлган юксак масъулият ҳисси билан комбинатнинг 2-тўқув фабрикасида техникага хизмат кў-

сатиш зонасини кенгайтиришнинг актив таърибчиси бўлди. Унинг ўзи «АТПР — 100» тўқув автоматларидан 38 тасини маҳорат билан бошқаришди. Бу нормадаги ишдан икки баравар кўпдир. Е. Губина беш йиллик жамғармасига 800 минг метрдан кўпроқ топириққа қўшимча хом сурп топириди. Евгения Александровна ишчи ешларнинг фаол мураббийларидандир. Унинг ёрдамида ҳозир икки нафар еш тўқувчи касб сирларини ўрганяпти. Тўқувчи Каромат Еқубовча 2-тўқув фабрикасида бошланч «Беш йиллик топириқ» — Ўзбекистон КПСС ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигига қадар» ташаббусининг ижодкоридир. Ҳозир у 1985 йилнинг март ойи ҳисобига ишлаб-тўқувчи 100-станогидан ўттизта, 227 нафари типовой нормадан юқори эндиликда ишлаб, вақтдан анча ўзиб меҳнат қиляпти. А. ГЕХТЛЯР.

ФАХРЛИ БЕЛГИ БИЛАН

БУГУН

«Қизил тонг» тикув ишлаб чиқариш бирлашмасида давлат Сифат белгиси билан тайёрланган маҳсулотлар хили 105 тага етди. Бу ерда Сифат белгиси маҳсулот салмоғи умумий ишлаб чиқариш ҳажмининг 61,9 проценти ташкил этади. Бу республика енгил саноати миқдорида энг юқори кўрсаткичдир. Фахрли белги билан тақдирланган маҳсулотлар орасида ўсирилар учун суний қармдан тайёрланган янги моделдаги палтолар ҳам бор.

ЮБИЛЕЙ ОЛДИДАН

Шаҳар насаажир транспорт ишлаб чиқариш Бош бошқармасига қарашли 7-таксопарк коллективи Тошкентнинг 2000 йиллик юбилейини муносиб меҳнат туҳфалари билан қутиб олиш мақсадида юксак кўтаринкилик билан меҳнат қилмоқда. Қорхонада шахсий беш йиллик планини муддатидан илгари бажаришга аҳд қилганлар сони тобора ошмоқда. Ҳозирги кунда 210 киши беш йиллик тўрт ярим йилда бажариш мажбуриятини асосида ишламоқда.

БУГУН

пешқадам ҳайдовчилардан Н. Умиров келгуси йилнинг ноябрь, У. Абдурамонов октябрь, А. Иноғомов сентябрь ойи ҳисобига меҳнат қилишга киришди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика полиграфия саноатида кўп йил самарали ишлаганликлари учун Тошкент «Матбуот» ишлаб чиқариш полиграфия бирлашмаси печатчилик Ортиқ Қосимов ва Сайфулла Юсупов ўртолқарга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият хом» фахрий унвони ва Тошкент «Матбуот» ишлаб чиқариш полиграфия бирлашмаси халқ тарбиячилари Шамсидин Мамаева, Мария Николаевна Магнова ўртолқарни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

Совет ва Германиянинг муносабатлари ўрнатилган вақтда Германия томонидан СССР билан ГФР ўртасида икки томонлама муносабатлар масаласи ва ҳозирги ҳалқаро ҳаётнинг энг муҳим проблемалари муҳокама қилинди. Совет томони икки томонлама муносабатларни муҳокама қилиш мақсадида Германия билан ГФР ўртасида икки томонлама муносабатларни ўрнатилган вақтда Германия томонидан СССР билан ГФР ўртасида икки томонлама муносабатлар масаласи ва ҳозирги ҳалқаро ҳаётнинг энг муҳим проблемалари муҳокама қилинди.

Пойтахт районлари: юбилейолди йўқламаси Куйбишев райони

ҚИЗГИН ТАРАДДУД

Шу кунларда Тошкентнинг беистисо барча меҳнат коллективлари Ўзбекистон пойтахтининг юбилейига қизғин тараддуд кўришмоқда. Шонли санга қадар тўғри ҳаётдан камроқ вақт қолди. Барча қатори Куйбишев районининг меҳнаткашлари ҳам шу шонли санага зарбдор меҳнат билан қўли оляпти.

КПСС Марказий Комитети июнь (1983 йил) Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XI пленуми қарорлари қорхоналарда ва ташкилотларда меҳнат кўтаринкилигини, ташаббускорлигини авж олдириб юборди. Ҳар бир ишчи умумхалқ ишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшишга интиломоқда. Юбилей олди кунларидан Тошкент экскаватор заводи ва лак-буёқ заводи коллективлари зарбдорларча меҳнат қилдишти. Мазкур қорхоналарнинг юзлаб ишчилари смена топириқларининг ортинги билан адо этмоқда.

СУРАТЛАРДА: экскаватор заводининг йиғув пехи; лак-буёқ заводининг жуғатига тайёр маҳсулотлар.

ОБОДОНЛАШТИРИШ ВА КЎКАЛАМЗОРЛАШТИРИШ ИККИ ОЙЛИГИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

КЎНГИЛЛИ ЁРДАМ

Куйбишев районининг территориясининг энг обод территорияларидан бири ҳисобланадиган Шунга қарамай, бу ерда кўчалар ва майдонлар, боғлар ва турар жой кварталлари ободонлаштириш ва уларни кўкаламзорлаштириш ишлари кенг қўламда олиб борилаётган. Ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш иш ва санитария ишчи оялигини ўтказиш бўйича штаб аҳоли ўртасида тушунтириш ишлари олиб бориляпти, Куйбишев районида белгиланган бажарилишини изчиллик билан кузатиб бораляпти. Деярлик ҳар бир корхона ва ташкилотнинг ишнинг маълум бир участкаси бирктибиб қўйилган. Фақат ўтган яқинба кунларнинг ўзиде уюштирилган ҳашарларда 3 мингга яқин киши иштирок этди. Х. Олимжон номили майдонда кенг ҳажимда планлаштириш, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари бажарилиши кўйиб бериляпти, Куйбишев районида заси томонида суғориш водопроводи қайта тикланмоқда. Эндиликда ҳалқа йўли бўйлаб 2,5 километр узунликдаги масофада жойлашган яшил зонани суғориш осонлаштириш. Суғориш мосламаларини ўтказиш, Даломри Володарский, Комсомол 40 йиллик кўчалари, 2-Қорасув массивларида ремонт ишларини олиб бориляпти. Ана шу ерларда асфальт ётиқлашмоқда. Луначарский шоссе бўйлаб яшил ним ётиқлашмоқда. Ҳозиргача 1,5 километр узунликдаги суғориш тармоқлари тозаланди. Тошкентнинг шимоли-шарқий дарво-

ДОЛЗАРБ МАВЗУ СУВ ВА САРАТОН

Сувага тежамкорлиги билан муносабатда бўлиш бугунги кунда энг долзарб вазифалардан бирига айланди. Кундалик турмушда ҳам, ишлаб чиқаришда ҳам буни ҳаққида эсда тутиш лозим. Бироқ, редакция почтаси сува тежамкорлиги ҳақми жойда ҳам одатга айланмагандан далолат беради. Сува тежамкорлиги қанчаларга, носоз санитария-техника жиҳозларига, тешилган водопровод қувурларига дуч келиш мумкин. Бундай фактларга ҳар қандай тўхмасизликнинг олдин олиш шарт бўлган айри раҳбарлар бепарво қарашаётгани ачинарлидир.

Худди шундай масалаларни Н. Ю. Бондаренко редакцияга ёзган мактубида кўтарган. «Биз яшаётган «Д—10» кварталда саратонда унинг юқори қаватларида сува бўлмаслигига ҳамма кўнииб қолган.— дейиладиган унинг мактубида. — Айни пайтда биринчи қаватда ишловчи қўшиқлар суғоришга қўйилган. Қолдики, бор-йўли уч қадан нарид де тула-тузук арқ бор. Уларга яқинликча ташбех берилган бўлиши, лекин кўпоя жавоб шиктиди. ЖЭКа мурожаат этдики, У ердан уч кундан кейин уйимизнинг тезини-назоратчиси келиб, аҳоли экинларини совуқ сува билан суғориш ҳуқуқига эга эканлигини маълум қилиб, бироқ, ҳозирча бундан тийилиб турарлигини сўради. Лекин аҳоли ахшиланмади. Бу ишда турар жой ташкилотлари, «Водоканал» раҳбарлари билан бир қаторда бизнинг ҳам айланиш бор. Қаватал бўйлаб юрсак суғориш учун ташлаб қўйилган кўпалак ишларини кўрамиз. Фақат жомоат кучи билангина сувага тежамкорлик билан муносабатда бўлинишга эришиш мумкин. Ичкилик сува запаслари чегарасиз эмаслигини, сува ҳаёт манбаи эканлигини, уни қаттиқ тежаш лозимлигини ҳамма тушуниб етиши даркор».

Редакция ушбу мактубини шу йилнинг март ойида олган эди. Кўтарилган масала долзарб бўлгани учун уни тезда ертиш мумкин эди. Уни «Водоканалга» юборишга қарор қилдик. Унинг раҳбарлари кўтарилган масалани чуқур ўрганиб чиқиб, бу ишда тартиб ўрнатиш борасида конкрет чоралар кўришадиган деб ўйлаган эдик. Бироқ, трестда хатин кўриб чиқишга иштирокчи бўлиб, редакцияга икки ойдан кейин жавоб беришди. Бунинг ўстига умумий гаплар билан чекланишди: «Эртюк Н. Ю. Бондаренко билан шахсан учрашувда маълум бўлдики, у ичкилик сувини тежаш, суғоришда фойдаланилишни чеклаш юзасидан аҳоли ўртасида тушунтириш ишлари олиб бораляпти... Аҳоли ўртасида сувини тежаш ҳақмида суҳбат ўтказилди... Шунингдек, ҳеч сувадан суғоришда фойдаланилишни бартарф этиш, қондабузарларини турар жой бўйича маълумий жавобгарликни тортиш учун рейдлар ўтказилди».

Ваҳоланки, редакция газетасининг мактубини «Водоканал» трестига юборар экан, ичкилик сувини сарфлашдаги тўхмасизликни тўхтатиш юзасидан қандай чоралар кўрилади, белгиланган қондаларини бажариш истамаётганларга қандай мазолар берилади тўғрисида аниқ, узил-кесил жавоб олишни истаган эди.

Биз Н. Ю. Бондаренонинг мактубига бунчалик муфассал тўхталганимиз бежиз эмас. Афсуски, «Водоканал» трестиде ва айрим уй-жой ташкилотларида шунга ўхшаш сигналларга расмийлик билан ёндашиш, ҳар хил юзани, кўруқ гаплардан иборат жавоб бериш-илди. Редакция почтаси эса юқори қаватларда яшаётган аҳоли суви сўзсиз қобалатлигини кўрсатувчи фактлар қўйилгандан далолат беради. Роза Люксембург кўчасидаги 22, 24, 26, 28-уйларда яшовчи аҳоли 5 февраль кунин сува таъминотида узиллилар бўлаётгани тўғрисида «Водоканал» трестига шикоят қилган. Бу ердан водопровод тармоғини лойқалаш 1984 йил планга киритилди, қўрилиш эса 1985 йилда амалга оширилади деб жавоб қилишган. Ахир масалани ҳал этиш учун қандайдир омилар ва иккомиятларини қидириб топшиш мумкин-ку! Бу ерда расмийлик ва лойқалдик яқоқ кўришиб турибди.

Високая кўчасидаги 1, 2, 3, 4, 5, 6, 13, 17, 19-уйларда яшовчи аҳолининг мактубига «Водоканалдан» олинган яна бир жавоб эйтиборини тортиди. Трест водопровод тармоқлари бошқармаси бошлиғи Ш. Шоҳалимов бу аризага ҳам сува таъминоти қачон ахшилланиши тўғрисида аниқ жавоб бермаган. Яна тармоқ эскирганга, реконструкция ишларига ишора қилинган.

Редакция почтаси билан танишар эканмиз, хат авторлари қанчалар ичкилик суви йўқлиги тўғрисида «Водоканал» трестига ЖЭКага қайта-қайта мурожаат этишляпти, деб хулоса чиқарамиз. Бироқ, бу муаммо йилдан-йилга ҳал этилмай келляпти. Қуруқ ваъда ва ишоралардан аҳолини чуқур анализ қилиш, вужудга келган вазиятдан чиқиш йўллариини топиш пайти келмадиммики!

Бунинг йўли бор. Аввало сува қаттиқ тежамкорлиги лозим. Бу ишда милличи ҳодимлар анча иш қилишлари мумкин. Ичкилик сувида фойдаланиш қондаларини бузётганларини жавобгарликни тортиш масъулиятини уларнинг зиммасига қўйилган. Бироқ, ҳозирча Тошкент шаҳар Совети жиғона комитетининг Ички ишлар бошқармасида ушбу масала билан ижидий шуғулланишляпти. Аҳоли кўпчилиги манфатларини ҳимоя қилиш лозим бўлган мақалла ва уй-комитетлари ҳам четда туришляпти.

Маълумки, айрим шаҳарларда сува қанча сарфланганини ўлчайдиган сўчтиқлар жорий этилган. Бу ҳусусда ҳам ижидий ўйлаб кўриш пайти келмадиммики! Бинобарин Тошкент шаҳри учун бир кунда 2 миллион кубометрдан зиёд ҳажимда ичкилик суви бериляпти. Бу ҳар бир аҳоли жон бошига 800 литр ҳажимда сува тўғри келадиган, деган маънони англатади. Бундай сөрбчиликни ҳеч қаварда урматмайсиз. Лекин бозор одамларининг эйтиборсизлиги, инсофсизлиги сабабли, «Водоканал» трести ва бошқа шу ишга дахлдор бўлган ташкилотларнинг боқи-беғамликлари тўғрисида шу саратон кезларида кўпалаб ҳашиҳарларимиз ичкилик суви етишмаётганидан қинайлишмоқда.

Турар жойларда сувини ҳисобга олувчи пунктлар қўрилиш масаласи ҳам йилдан-йилга ҳал этилмай келляпти. Худди ана шундай қўрилишларнинг йўқлиги сабабли сува ксифорчилигига қарши курашиш бўлмайапти. Яшн маълумки, XX аср инсоният олдиға табиий бойликларини максимал иштирос қилиш вазифасини қўйган. Афсуски, бизнинг шаҳримизда ичкилик сувини сарфлаш масалаларида ҳўналик раҳбарларини томонидан шундай ташвишланмиш сезилмаляпти. Бундай беғамликка чек қўйиш пайти етди!

қонуний манфатларини ҳисобга олувчи аҳдиномаға эришишга интиляб-ганлигини таъкидлади. Урашув қатнашчилари музокаралар ошқор ва амалий тусда ўтганлигини таъкидлаб, Москвадаги Совет—Германия музокараларида иккала томон муҳокама қилган масалалар юзасидан фикрлашувини давом эттириш тўғрисида келишиб олдилар. М. ЯКОВЛЕВ, ТАСС шарҳчиси.

Шарҳчи сатрлари СОВЕТ—ҒАРБИЙ ГЕРМАНИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

ГФР федерал канцлери К. Коль ва федерал канцлер ўринбосари, ГФР ташқи ишлар министри Г. Д. Геншер Совет раҳбарлигининг тақлифи билан Москвада бўлди. КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Ю. В. Андропов К. Коль билан Кремлда суҳбатлашди. Совет ва Ғарбий Германия муносабатлари ўрнатилган вақтда Германия томонидан СССР билан ГФР ўртасида икки томонлама муносабатлар масаласи ва ҳозирги ҳалқаро ҳаётнинг энг муҳим проблемалари муҳокама қилинди. Совет томони икки томонлама муносабатларни муҳокама қилиш мақсадида Германия билан ГФР ўртасида икки томонлама муносабатларни ўрнатилган вақтда Германия томонидан СССР билан ГФР ўртасида икки томонлама муносабатлар масаласи ва ҳозирги ҳалқаро ҳаётнинг энг муҳим проблемалари муҳокама қилинди.

матри СССР билан ГФР ўртасидаги муносабатларни Москва шартномаси ва иккала томон масолаган шундан кейинги битимлар асосида ривожлантириш истаётганлигини билдирди. Совет томони ҳалқаро муносабатларини муҳокама қилиш вақтида Европадаги ҳарбий қуроланиш пойгасининг олдиндан айтиб бўлмайдиган оқибатларга олиб бориши хавфини тўғридан-тўғри айтиш зарурати ҳақмида аҳолининг кўрсатиб ўтди. Бу ўринда ГФР билан НАТО блокларининг Европадаги стратегик вазиятини СССР ва унинг кеталари учирладиған самарали ҳисобга қўйилган. Аслини олганда бу нарса, деб таъкидлади ўртоқ Ю. В. Андропов Г. Коль билан суҳбатда, немислар днёрдан СССРга қарши уруш бошлаш хавфини яна келтириб чиқариш билдирган бўлир эди. Совет томони агар иш янги ракеталарни жойлаштиришга бориб етадиган бўлса, СССР ва унинг иттифоқчилари нишонга олиб турадиган ҳарбий ракета

кўтаришга босма нашрлар пропаганда ва тарқатилишига хизмат қилмади. Республика, область ва шаҳар газеталари чиқарилишини ахшишлашга муҳим эътибор берилди. Ингилишда бир қатор тадбирлар ишлаб чиқилди ва муҳокама этилди. Бу тадбирларнинг амалга оширилиши нашрларнинг говий сависини, уларнинг полиграфия безатилишини ахшиллашга ёрдам берди. полиграфиянинг моддий-техника базамиллаштиришга доир

кўтаришга босма нашрлар пропаганда ва тарқатилишига хизмат қилмади. Республика, область ва шаҳар газеталари чиқарилишини ахшишлашга муҳим эътибор берилди. Ингилишда бир қатор тадбирлар ишлаб чиқилди ва муҳокама этилди. Бу тадбирларнинг амалга оширилиши нашрларнинг говий сависини, уларнинг полиграфия безатилишини ахшиллашга ёрдам берди. полиграфиянинг моддий-техника базамиллаштиришга доир

ИНСОН БУРЧИ

лаб, ёстиқча қилиб куйилади ва тугма-лари бушатилади, кийим-лари ечилади. Бошига эса сочқини хўллаб ёки целлофанга муз солиб қуйиш айни мудоао бўлади. Агар у хушидан кетмаган

Аввал қўйиш ванна-ларини 15-20 минут-дан оширмаслик, не-йинроқ бу мудоаани аста-секин уайтириш мумкин. Бироқ бу мудоаа кун билан икки соат давом эти-ши, орада таннафу-с қилиб турилиши ке-рак. Офтобда этиб эмас, юриб тобланиш керак. Қўйиш ванна-ларини эрталаб ва кеч-курун (овқатланган кейин камида бир соат ўтгач) қабул қи-лиш лозим. Офтобда тобланиш билан бирга чўмилиш жуда фойда-ли.

СПРАВКАЛАР БЮРОСИ

ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Б. КАРИМОВ: Ме-ни Улуғ Ватан уруши инваллидарига қўлда бошқариладиган «За-порожец» автомоби-лини бериш тартини қизқинчилади. Шу ал-тимосини бажо кел-тирсангиз.

Жавоб: Қўлда бош-қарилдиган «Запоро-жец» автомобиллини олиш ҳуқуқини таъ-минлайдиган меди-на хулосаси ва автотранспортни бошқа-риш уш шахсга ту-риқлиши тўғрисидаги справкалар бўлган ҳоллардагина бундай автомобиллар текин-га уларга давлат то-монидан берилади. Халқ депутатлари об-ласть Совети ижроия қўмитетлари ва Тош-кент шаҳар Совети ижроия қўмитетининг социал тэзминот бош-қармалари (булим-лари) томонидан сотмас-лик ва бошқа шахс-ларга бермаслик шар-ти билан Улуғ Ватан уруши инваллидарига этти йил мудоаа таъ-минга берилади. Ана-шу мудоаа тугатил-гани, «Запорожец» автомобиллини этти йил фойдаланиш мудо-лати тамом бўлгандан сўнг, у белгиланган тартибда бошқасига алмаштириб берилади.

Д. ТЕМУРОВ: Тош-кент шаҳридаги авиа-ция техникумида ўқишга кирмоқчи эдим. Шу техникумда қандай ихтисосликдан касб эгалари тайёр-ланади?

Жавоб: Тошкентда-ги авиация техникуми Қўйиш бўғасидаги 12-ўйда жойлашган. У ерда барча турдаги транспортда бориш мумкин. Авиация тех-никумида бир қанча касб эгалари, шу жум-ладан самолётсозлик, металлургия қирқини йўли билан ишлаб бериш, асосбословим ишлаб чиқариши, са-ноат ниҳолларини монтаж қилиш ва ре-монтдан чиқариш, про-граммалар бошқарила-диган станоклардан фойдаланиш ва улар-ни созилаш бўйича му-тахассислар тайёрла-нади.

Техникумда ўқини мудоаати икки ярим йилдан тўрт ярим йилгача қилиб белги-ланган. Бундай мудо-дат танланган ихти-сослик ва ўқишга қа-бул қилинган шахс-ларнинг маълумотига қараб белгиланади.

Р. МАДАЛИЕВ: Айтинчи, сайланган касабга союз ҳодими-нидан бундатини мум-кинми?

Жавоб: Сайланган касабга союз ҳодими-нидан бундатини со-вет қонунчилиги ҳи-мом қилади. Агар кор-хона маҳаллий коми-тетга аъзои ишдан ажралмаган ҳолда ишлаётган бўлса, у касабга союз комитети розилигисиз ишдан бундатини мумкин эмас. Касабга союз комитетининг раиси фа-қат область тармоқ касабга союз комитети-нинг рухсати билан-гина ишдан бундату-лиши мумкин.

С. ИСМАТОВА: Медицина ҳамширалити касбини қаерда эгал-лаш мумкин? Шу ҳақда маълумот бер-сангиз.

Жавоб: Оқунбобоев номидаги республика медицина билим юрти ва Боровский номида-ги Тошкент медицина билим юртида юксак маҳаллий медицина ҳамширалари тайёр-ланади. Ўзингизни қи-зиқтирган барча маса-лалар юртидаги шу билим юртидаги бо-риш учрашганинни мас-лаҳат берамиз.

Ж. ВАФОВ: Хо-кей мусобақаларига жуда қизиқаман. Ай-тинчи бизнинг мамла-катимизда қачондан бошлаб хоккей бўйича мусобақалар ўтказиш йўлга қўйилган?

Жавоб: Мамлака-ти-мизда хоккей бўйича расмий учрашулар 1946 йилнинг декабрь ойидан бошлаб йўлга қўйилган эди.

Ректор Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ

3 Тошкент бет. оқшоми

13 ИЮЛЬ, 1983 й.

ШУ КУННИНГ МАВЗУИДА

ИССИҚЛАБ КЕТГАНДА...

Баъзи кишилар оф-тобда узоқроқ тоб-ла-ниб, қорайиши ёқти-ришади. Бунда орга-низм атроф-муҳитдаги ҳароратнинг кескин ўзгаришига дарров мослаша олмаслигини ҳисобла олиш керак. Офтобда кўп юрган-да (айниқса намлик ююри, шамол эсиб турган бўлса) одам иссиқлаб кетиши мум-кин.

Хўш, одам иссиқлаб кетганда организмда қандай ҳолат руй бе-ради? Ҳаво иссиқ пайтида тана ҳароратини тар-тибга солиб туриш механизмининг, бирин-чи навбатда жисмоний терморегуляцияни иш-га солади. Бу қаттиқ терлаш, тез-тез нафас олиш, тери ва тери ости клеткачаси то-мирларининг кенгайи-ши билан намоён бў-лади. Одам жуда ис-сиқлаб кетганда бош-огрийди, ҳансирайди, юрак тез уради, тўш остида оғриқ сезила-ди, беморнинг кўнгли айнаб, қайт қилади, ҳоли куйриди, қулоғи шангилайди, ҳатто 1-2 таблетка аналь-гетин, амидопирин ёки ацетилсалицилат ки-слота бериш. Агар жабрланган киши ху-шидан кетган бўлса, пахтали нашатир спиртка намлаб, бемор бурнига қийноқ ту-тин.

бўлса, аччиқ совуқ оғрийди, ҳансирайди, юрак тез уради, тўш остида оғриқ сезила-ди, беморнинг кўнгли айнаб, қайт қилади, ҳоли куйриди, қулоғи шангилайди, ҳатто 1-2 таблетка аналь-гетин, амидопирин ёки ацетилсалицилат ки-слота бериш. Агар жабрланган киши ху-шидан кетган бўлса, пахтали нашатир спиртка намлаб, бемор бурнига қийноқ ту-тин.

куйган бўлса ҳам (те-ри қизариб, ишнган бўлса, оғриқ, аччиқ азоб берса, куйган жойга қўл сал тегса ҳам оғриқ кучайса ёки бирор ўсимлик мойи суртинг. Уч-тўрт кунгача офтобда юр-май туринг. Жуда иссиқлаб кет-маслик, офтоб урмас-лиги учун офтобда, пляжда узоқ бўлма-ди. Дастлаб 2-3 кун сояда (айниқса соя 10 дан 14 гача) юринг.

чойга хўлланган тоза пахта билан артинг ёки пахта кўзингиз устига бир оз қўйиб туринг. Агар кўзингизда сал бўлса-да, оғриқ сез-салмиқ дорхон қўз-салмиқлари, шифокор-га мурожаат қилинг. ● Узоқ мудоаа мо-байнида ишланган, ўқинган, ёзганда вақ-тани билан кўзингизга дам бериб туринг. ● Агар кўзингиздан ҳеч қандай шикоятингиз

булма-ди, ўқинган ки-тобнингиз билан кўзи-н-гиз орасидаги масофа 30-35 сантиметрдан ор-тиб ёхуд камайиб қет-масин. ● Ҳеч қачон китоби-ни ётқиб ўқиманг, бу кў-н-гиз учун зарарли. Шу-нингдек, транспортда китоб, газета ва жур-наллар ўқиманг, қўриқ қобилиятингиз бузила-ди. Қ. НИЗОМОВ, шифокор.

Газетхон илтимоси

Қизамиқ — юқумли дард

Ҳурматли редакция! Қизамиқ қандай касаллик, уни даволашда нималарга эътибор бериш керак!

М. ИНОЯТОВА, Бешқайрағоч массивида истиқомат қилувчи кўп болани она.

Қизамиқ болаларда кўп учрайдиган хавф-ли ва юқумли касал-ликдир. Бу хасталигини кўзга кўринмайди, ҳатто микроскоп ости-да ҳам кўзга чалин-майдиган вируслар келтириб чиқарилади. Соғ болага ҳаво томоқ йўли билан юқайди. Касаллик бошланган-дан беш кун кейин, у хавфсиз бўлади. Бо-лага касаллик юқач, 9-14 кундан сўнг унинг аломатлари кўрина бошлайди. Бемор йў-та-лади, аксирди, ёрутга қаромайди, ҳарорати кўтарилиб, иштаҳаси йўқолади. Қўзлари қи-зарайди, қочқорлари ши-шади, ҳатто кўзини очомай қолади. Уч-тўрт кун ўтгач, боланинг оғиш шиллиқ на-батига оғиш тошмалар сўнг бутун баданига ёйилган ҳолдаги йўш-и-ранг тошмалар тоша-ди. Шуни ҳам айтиш кераки, кичик ёшдаги ва камқувват болалар-да қизамиқ билан бир-га зотилжам хасталигини ҳам кечадди ва мия пардаси ялғиланади. Бола қизамиқ бўли-

• ЁН ДАФТАРИНГИЗГА

КЎЗНИ АСРАШ ҲАҚИДА

● Кўйиш нурдан хи-мом қилувчи оддий ко-ра кўзойнақларни кўз касалликлари шифоко-ри билан маслаҳатла-шиб таққан маъқул. Чунки баъзи кўз касал-ликлари бор кишилар ўзлари билмаган ҳолда кўзларига зарар ет-казишлари мумкин.

● Узоқ мудоаа иш-лаганингизда, кам уш-лаганингизда кўзингиз қизарса, совуқ аччиқ

бузилиши ва бошқа хил касалликлар сабаб бўлади. Дудуқлар уял-ганда, ҳажжонланганда тўқилиб қолади. Ҳа-қиқатда тўғри даво қи-лимаса, бола мантаб-га борганда дудуқла-ниш кучайди, айниқса ўсимлар дудуқланиш-дан урилиб кам гапи-ришга, ўз фикрларини бош ва қўл ҳаракати билан тўшунтиришга яттилишиди, дудуқла-ниш ёш улгайган сари камайиб боради (ке-

СўРАГАН ЭКАНСИЗ...

ДУДУҚЛАНИШНИНГ ДАВОСИ БОРМИ?

Сўзлаётганда баъзи болалар дудуқланади, бу касалликни даволаш мумкинми!

Норбой РАЖАБОВ, Қарши шаҳрида яшовчи

Баъзи ишчиларда, айниқса болаларда дудуқланиш кўзатилади. Одатда бунда оноа му-шаклари қисқаради, натижада харф ёки сўзнинг бўғинларини таллафуз қилишда ту-тилиб қолиш ҳолати юз беради. Дудуқланиш кўп-инча 2-5 ёшдан бошла-нади. Кўпинча қўриқ (камдан-кам ҳолларда қўзлаб қилиш), баъ-зан ички секретция безлари фаолиятининг

бузилиши ва бошқа хил касалликлар сабаб бўлади. Дудуқлар уял-ганда, ҳажжонланганда тўқилиб қолади. Ҳа-қиқатда тўғри даво қи-лимаса, бола мантаб-га борганда дудуқла-ниш кучайди, айниқса ўсимлар дудуқланиш-дан урилиб кам гапи-ришга, ўз фикрларини бош ва қўл ҳаракати билан тўшунтиришга яттилишиди, дудуқла-ниш ёш улгайган сари камайиб боради (ке-

Б. КАРИМОВ: Ме-ни Улуғ Ватан уруши инваллидарига қўлда бошқариладиган «За-порожец» автомоби-лини бериш тартини қизқинчилади. Шу ал-тимосини бажо кел-тирсангиз.

Жавоб: Қўлда бош-қарилдиган «Запоро-жец» автомобиллини олиш ҳуқуқини таъ-минлайдиган меди-на хулосаси ва автотранспортни бошқа-риш уш шахсга ту-риқлиши тўғрисидаги справкалар бўлган ҳоллардагина бундай автомобиллар текин-га уларга давлат то-монидан берилади. Халқ депутатлари об-ласть Совети ижроия қўмитетлари ва Тош-кент шаҳар Совети ижроия қўмитетининг социал тэзминот бош-қармалари (булим-лари) томонидан сотмас-лик ва бошқа шахс-ларга бермаслик шар-ти билан Улуғ Ватан уруши инваллидарига этти йил мудоаа таъ-минга берилади. Ана-шу мудоаа тугатил-гани, «Запорожец» автомобиллини этти йил фойдаланиш мудо-лати тамом бўлгандан сўнг, у белгиланган тартибда бошқасига алмаштириб берилади.

Д. ТЕМУРОВ: Тош-кент шаҳридаги авиа-ция техникумида ўқишга кирмоқчи эдим. Шу техникумда қандай ихтисосликдан касб эгалари тайёр-ланади?

Жавоб: Тошкентда-ги авиация техникуми Қўйиш бўғасидаги 12-ўйда жойлашган. У ерда барча турдаги транспортда бориш мумкин. Авиация тех-никумида бир қанча касб эгалари, шу жум-ладан самолётсозлик, металлургия қирқини йўли билан ишлаб бериш, асосбословим ишлаб чиқариши, са-ноат ниҳолларини монтаж қилиш ва ре-монтдан чиқариш, про-граммалар бошқарила-диган станоклардан фойдаланиш ва улар-ни созилаш бўйича му-тахассислар тайёрла-нади.

Техникумда ўқини мудоаати икки ярим йилдан тўрт ярим йилгача қилиб белги-ланган. Бундай мудо-дат танланган ихти-сослик ва ўқишга қа-бул қилинган шахс-ларнинг маълумотига қараб белгиланади.

Р. МАДАЛИЕВ: Айтинчи, сайланган касабга союз ҳодими-нидан бундатини мум-кинми?

Жавоб: Сайланган касабга союз ҳодими-нидан бундатини со-вет қонунчилиги ҳи-мом қилади. Агар кор-хона маҳаллий коми-тетга аъзои ишдан ажралмаган ҳолда ишлаётган бўлса, у касабга союз комитети розилигисиз ишдан бундатини мумкин эмас. Касабга союз комитетининг раиси фа-қат область тармоқ касабга союз комитети-нинг рухсати билан-гина ишдан бундату-лиши мумкин.

С. ИСМАТОВА: Медицина ҳамширалити касбини қаерда эгал-лаш мумкин? Шу ҳақда маълумот бер-сангиз.

Жавоб: Оқунбобоев номидаги республика медицина билим юрти ва Боровский номида-ги Тошкент медицина билим юртида юксак маҳаллий медицина ҳамширалари тайёр-ланади. Ўзингизни қи-зиқтирган барча маса-лалар юртидаги шу билим юртидаги бо-риш учрашганинни мас-лаҳат берамиз.

Ж. ВАФОВ: Хо-кей мусобақаларига жуда қизиқаман. Ай-тинчи бизнинг мамла-катимизда қачондан бошлаб хоккей бўйича мусобақалар ўтказиш йўлга қўйилган?

Жавоб: Мамлака-ти-мизда хоккей бўйича расмий учрашулар 1946 йилнинг декабрь ойидан бошлаб йўлга қўйилган эди.

Ректор Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ

3 Тошкент бет. оқшоми

13 ИЮЛЬ, 1983 й.

Таниқли ёзувчи ва таржмон Мирзакалон Исмоилий романлари, драма, пьеса ва киносценарийлари, ҳикоялари билан китобхоналарга те-ниш. Ёзувчининг ўзбек халқининг инқилобдан илгарини ҳаёти ва ку-раши ақс этган «Фарғона тоғи от-гунча» романи, ёшлар ахлоқат оилада тотулиш ва ўзлар ҳурмат масалалари ҳақидаги «Инсон ҳусни», «Одамийлик қиссаси», «Қизлар даф-тарига» каби янрик асарлари севиб ўқийди. У жаҳон ва рус классик-ларининг 200 дан ортқ асарларини ўзбек тилига маҳирона таржима қилган.

Шу йил, баҳор кезлари, севинди газетамиз «Тошкент оқшоми» саҳифаларида ҳаёти-мизда учраб турадиган аҳлоқ-одоб чалқашликларига оид учта мақола босилди. Мен бунни мақола эмас, учта ҳажжонли бонг урийд, дегим бор. Булар ҳаммаинини оғоҳлантурувчи, хушёр бўлишга чақирувчи шундай кучли, шундай ҳажжонли бонглар эдики, газетхонлар оғиқа туриб кетишиди. Бу бонглар кундалик ҳаётимизда қулоғимизга чалиниб турадиган оддий завод гудог эмас эди, йўқ, у эмас эди, бу ундан неча бор кучли, қудратли маъ-навий бонг эди. Ҳа, газетанинг учта сониде учта қудратли бонг урийд. Мана улар: «За-фарнинг юрак дафтари», «Барнони бахтсиз қилган ким?» ва, ниҳоят, «Бемехрлик шун-чалким?».

Бу оташнафас мақолаларнинг ҳар биридан олов фаввораси уфурлиб, газетхонлар бағри қуйдириб юборилди. Куйиб-ёниб, йиғлабгина қолишмади, ҳар бири бу даҳшатли воқеага ўз муносабатини оқиқ, аччиқ хат билан газета орқали билдирди.

I. «Барнони бахтсиз қилган ким?»

—1—

Маҳмуд Қомилжоннинг жамоатчилик му-ҳокамасига ташланган шу сарлавҳали му-ра-жаатга минглаб жавоб хати келди редак-цияга. Яна шуниси қувончлики, ҳамма хат идрон нуқтаи назаридан бир хил. Боласини ташлаб кетган ярамас «она»ни ҳамма бир хил қоралайди, бир хил қарғайди. Мана уш лаънатномалардан баъзилари:

«Мен «Чевар» фабрикасида ишлай-ман, — деб ёзди Тошкентдаги Еву-дейск кўчасида яшовчи Хурнико Еку-бова. — Ҳар кун ишдан қайтгач, газе-та ўқиб ҳордиқ чиқараман. Барноқизни бахтсиз қилган ярамас онаси ҳақидаги мақолани ўқиб, айниқса унинг зузуқа келган кунни айтилган сатрларни қўздан кечира туриб, ўзимни тугулмай қолдим. Томоғимга муштдек бир нарса тикил-ди-ю, кўз ешларим ҳарфларни кўрсат-май қўйди. Юракларим эзилб кетди. Мақоланинг қолганини қизим ўқиб бер-ди. Барнонинг: «Ойим келиб дадамнинг жонини олиб кетган экан. Ҳар доим дедам менга тасалли бериб, қизим, кў-зингизни албатта ўзгартингиз, кў-зингизни келиб бўлса ҳам докторлар тузатишди. Кўнглингиз тўқ бўлсин, ошпоқим», дер-дилар: Энди менга бу сўзларни айтила-ганим йўқ» деган сўзлари ҳар қандай

—2—

одаминг юрагини эзиб ташлайди. Дод, шундай ярамас оналардан!»

П. Чумбобовнинг қисқа-ю, лекин ўринли мактубчасига назар таштайлик: «Биз фаровон замонда яшамиз. Ҳаётда бекаму-қуст яшаш, истаган на-рсамизга эришиш имконига эгамиз. Ле-кин ана шундай бахтли замонда унга ярашмайдиган хушқ ҳаракатларда бў-лаётганларнинг борлиги бизни таажуб-дан кўра кўпроқ ғазабга келтирди. «Бар-нони бахтсиз қилган ким?» мақоласида-ги аёл ана шундай йўл тутган. У ўз фарзандидан воз кечиб, аёллик шаънига доғ туширган. Аслида қизини ташлаб кетши ўрнига даволаш йўллари қийра-са — бу ҳақиқий она ғамхўрлиги бў-лар, айна замонда ўнги, мурғ қалби, га дада бўлар эди. Бу иш ҳар бир ҳақиқий инсон қўлидан, айниқса она қўлидан келар эди!

Ажабо, оналик бурчини бажаришда бу хотинга нима ҳалатин бериб экан! Наҳотки, энг оддий инсоний тўғилар-дан маҳрум, беҳис, бетўғиб бир нарсга айланиб қолган бўлса! Ахир оғиқсиз ҳай-вонлар ҳам болаларни атрофиде ғирит-тон бўлиб юради-ку! Агар ҳайвондан ақил-ядрок, фаҳим-фаросати билан фарқ қиладиган, фарқ қилиши керак бўлган инсон ўз шаъни-шарафига яраша шун тугмай, қилмишида ҳайвонга ўхшаб қолса, устингизда сатанглик либосини еч, ўрнига ҳайвон терисини ёпи, дей-миз-да. Афсус, минг афсус, орамизда

лим ва тажрибасини аямаган фидокор жарроҳ, У нафақат беморларни да-воловчи расмий врач, айна замонда инсон қалбига йўл топгувчи психолог ҳам. «Она»дан тирик етим қолган, она меҳри-га қонмаган Барно олдида Мухаррам она нурли сиймо, меҳрибон она, ҳақи-қий инсон сифатида гавдаланади. Ўз иши, она ташвиши бошидан ошиб-то-шиб ётганга қарамай, ўзгаларнинг таш-вишига ҳам шерик бўлиб, орзу-умидла-ри ғамини еиши фақат, фақатгина ҳақи-қий инсон қўлидан келадиган буюк таш-виш...

Мана энди Барнонинг ўз онаси тутган йўлни таҳлил қилиб қўрайлик. Бу аёл-нинг оти нима, фамилияси нима, касб-кори нима — газетда ёзилмаган. Ле-кин қилмиш-қидирмишларидан қанақа одамлик беш бармоқдек равшан. Ин-сонийлигини йўқотган, фақат мол-дунё-га муқасидан кетган, бола меҳри, она меҳри, одамийлик ҳислатларидан ма-ҳрум бўлган қуруқ тараша табиат нарси экани шундоққина кўриниб турибди. Ҳаётини фақат маншат қилишдан, яса-ниш-тусанишдан, яллодан иборат деб ту-шунган ва шу йўсида умр ўтказадиган-лардан ҳамма нафратланади. Улуғ бо-миз Алишер Навоий айтганларидек, бу-дайни одамдан ҳайвон ажиртирди...

Минг афсус ва надоматлар бўлсин-ки, Барнонинг онаси кўзи оғиқ тугил-ди кетди! Унинг бу қилими боласини ган жангарбаддин тугуруқхонадаёқ таш-туиб ташлаб кетадиган баъзи ҳайвон-лар одатига ўхшайди. Е тава, унинг

нинг онаси ярашмайдиган бадбахтлик қилган. Бу аянчиқ воқеанинг одами газабга келтирадиган яна бир томони шундаки, азиз Коммунист партиянинг, ҳукумати-миз: «Яхши нарсаларнинг ҳаммаси болаларга!» деб, топган-тутганимизни энг яхшиларини бахтли болаларимизга энг қўллаб тутиб турган шундай аjoyиб қуларимизда азиз боласини бағри-тошлик билан ташлаб кетиши — бол-қиз Барнога инсобиатига эмас, замо-намизга, замонамизнинг инсоний муҳти-га хийнат ҳам. Шунинг учун, Барнони ўзи тугил, ўзи ташлаб кетган, виждон-сиз «она»га қанчалар ғазабимиз қайнаб, беҳад лаънатлар ўқисак, у ожинани ўз бағрига олиб, ҳақиқий оналик меҳри-нафқатини кўрсатган Мухаррам онага шунчалар тасанно ўқийди. Бор бўлсин шундай инсонпарвар аёллар!

«Барнони бахтсиз қилган ким?» сарлавҳа-ли мақола газетхонлар орасида кенг мухока-ма қилинди. Бу жолди ва халқонли қизинг мухокама даврамининг барча касб киши-ларини ўзига тортиди. Булар орасида инсти-тутларнинг профессорлари, педагоглари, қу-ри-лишчиларнинг инженерлари ва оддий ишчи-лари, колхозчилар, мактаб ва техникум ўн-ув-чилари, олий мактабларнинг студентлари, худлас, жамиятимизнинг барча табақа вакил-лари ўз фикрларини айтишди. Шу билан биз ҳам биринчи мақола ҳақидаги сўзимизни мухтасар қиламиз.

ФАРЗАНДЛАРИМИЗ САЛОМАТЛИГИ ЙЎЛИДА

Болалар саломатлигини таъминлашда олим-шифокор-лар фарзандларимиз бош-саломатлиги н и н н муҳофазаси қилиш-моқда.

Уларнинг соғлом, бар-дем ва дуркин ўш-ш-лари учун ҳамма ша-роитлар бор. Ўзбеки-стон Педиатрия инсти-тутиде олим-шифокор-лар фарзандларимиз бош-саломатлиги н и н н муҳофазаси қилиш-моқда.

Уларнинг соғлом, бар-дем ва дуркин ўш-ш-лари учун ҳамма ша-роитлар бор. Ўзбеки-стон Педиатрия инсти-тутиде олим-шифокор-лар фарзандларимиз бош-саломатлиги н и н н муҳофазаси қилиш-моқда.

Уларнинг соғлом, бар-дем ва дуркин ўш-ш-лари учун ҳамма ша-роитлар бор. Ўзбеки-стон Педиатрия инсти-тутиде олим-шифокор-лар фарзандларимиз бош-саломатлиги н и н н муҳофазаси қилиш-моқда.

Уларнинг соғлом, бар-дем ва дуркин ўш-ш-лари учун ҳамма ша-роитлар бор. Ўзбеки-стон Педиатрия инсти-тутиде олим-шифокор-лар фарзандларимиз бош-саломатлиги н и н н муҳофазаси қилиш-моқда.

Уларнинг соғлом, бар-дем ва дуркин ўш-ш-лари учун ҳамма ша-роитлар бор. Ўзбеки-стон Педиатрия инсти-тутиде олим-шифокор-лар фарзандларимиз бош-саломатлиги н и н н муҳофазаси қилиш-моқда.

Уларнинг соғлом, бар-дем ва дуркин ўш-ш-лари учун ҳамма ша-роитлар бор. Ўзбеки-стон Педиатрия инсти-тутиде олим-шифокор-лар фарзандларимиз бош-саломатлиги н и н н муҳофазаси қилиш-моқда.

—3—

шундай ярамаслар бўлмаслигини керак эди-да!

Хурматли газетхон А. Утбосаров ҳам бу масалалда Чумбобов сингари чуқур мулоҳаза-лар юрилади. Мана у нима дейди: «Барнонинг тақдир билан танишиб чиқар эканман, кўзларимга ёш келди. Қўзлари оғиқ, инсончи томондан бахти-ёрлик наишдасини тоتماган, ота-она меҳрига қонмаган Барнога кўздан-қўз ачиндим. Наҳотки, онаси инсоний фази-латлардан маҳрум бир бола бўлса! Мен шифокор Мухаррам онани асл она меҳрига эга бўлган ҳақиқий инсон деб биламан. Ўзи Барнохонга бўлган меҳрини ҳамма оналарда кўришни ис-тардим. Барнонинг кўзлари очилиб ке-тишига аминман».

Ҳар бир газетхоннинг қалбини ларзага келтириб юборган бу аянчиқ воқеа минг-мишлар қаторида Тошкент Давлат чет тил-лар педагогика институти педагогика кафе-драсининг мудир, доцент, педагогика фанла-ри кандидати хурматли ўртоқ Тожиевнинг қўзларига қалам тузғайди. У киши ўзининг узув, сермаамун мактубларида шундай му-ҳокама юридилар:

—4—

шундай ярамаслар бўлмаслигини кера

